

SLOVENSKI

Časopisno-izdajski podjetje ZDL "Naša tiska" / Direktor: Rudi Janžaba / Odgovorni urednik: Sergej Vošnjak / Tiska: tiskarna "Slov. poročevalca" / Uredništvo: Ljubljana, Gornječeva ulica 3, telefon 23-522 do 23-526 / Uprava: Ljubljana, Čopova ulica 30-III, telefon 22-573 in 22-621 / Oglasi: Ljubljana, Kardeljeva ulica 6, telefon 21-896, za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 21-532 / Poštni predal 79 / Tekoči račun Narodne banke 601-Te-1-9 / Mesečna naročnina 200 din

Poročevalca



CESTITKE PREBIVALCEM BEOGRADA K OBLETNICI OSVOBODITVE GLAVNEGA MESTA FLRJ

IZJAVA PREDSEDNIKA TITA BRAZILSKEMU ČASOPISU "DIARIO DA NOITE"

Sedanji položaj tržaškega vprašanja pomeni veliko nevarnost za mir

Beograd, 19. oktobra. Predsednik republike Josip Broz Tito je dal 17. oktobra naslednje odgovore na vprašanja, ki mu jih je poslal brzojavno brazilski časopis "Diario da Noite":

Vprašanje: Ali sodite, da pomeni tržaško vprašanje pri položaju, v kakršnem danes je, nevarnost za svetovni mir?

Odgovor: Sedanji položaj tržaškega vprašanja in način, kako so ga hoteli rešiti, t. j. sklep vlade ZDA in Velike Britanije o izročitvi cone A Italiji, pomenita veliko nevarnost za mir v tem delu sveta.

Vprašanje: Kakšni razlogi so vodili ZDA in Britanijo, da sta skušali spremeniti m.rovno pogodbo z Italijo v škodo Jugoslavije?

Odgovor: S sklepom z dne 8. oktobra o Trstu sta dve veliki sili po mojem mnenju hoteli dobiti naslednje: Prvič, utrditi položaj vlade Pella in mu omogočiti, da bi v italijanskem parlamentu dosegel ratifikacijo pristopa Italije k evropski obrambni skupnosti; drugič, s tem enostranskim dejanjem na škodo Jugoslavije vzeti z dnevnega reda tržaško vprašanje, v napacnem računu, da bo to pomagalo k utrditvi položaja v tem delu Evrope; tretjič, okrepiti položaje krščanske demokratske stranke pri prihodnjih volitvah nasproti skrajni levici. Vse to je le ponavljanje in nadaljevanje dosežanega popuščanja zahodnih sil pred izsiljevanjem italijanskih vladajočih krogov.

Vprašanje: Ali pomeni zadnji predlog, ki ga je dala Vaša ekscelencija za rešitev tržaškega spora, da je jugoslovanska vlada izgubila upanje, da bi dosegla gospodarsko celovitost tržaškega ozemlja z njegovim zaledjem?

Odgovor: Zadnji predlog, ki smo ga dali za sestanek zastopnikov štirih prizadetih držav, je naš poslednji poskus, da bi se ta spor mirno rešil. Moj predlog za ustanovitev dveh avtonomnih enot tržaškega ozemlja je najboljša možnost rešitve na etnični podlagi, ki ne izključuje možnosti za sporazumno rešitev gospodarskih interesov.

Vprašanje: V kakšni obliki namerava jugoslovanska vlada predložiti tržaško vprašanje Združenim narodom za primer, da predlaga četverna konferenca ne bi imela uspeha?

Odgovor: Naša vlada se še ni odločila, v kakšni obliki bi predložila to vprašanje, dokler je še upanje in možnost, da se to vprašanje reši sporazumno med prizadetimi državami.

Vprašanje: Ali pomeni odločila, v kakšni obliki bi predložila to vprašanje, dokler je še upanje in možnost, da se to vprašanje reši sporazumno med prizadetimi državami.

Odgovor: Naša vlada se še ni odločila, v kakšni obliki bi predložila to vprašanje, dokler je še upanje in možnost, da se to vprašanje reši sporazumno med prizadetimi državami.

Odgovor: Naša vlada se še ni odločila, v kakšni obliki bi predložila to vprašanje, dokler je še upanje in možnost, da se to vprašanje reši sporazumno med prizadetimi državami.

Odgovor: Naša vlada se še ni odločila, v kakšni obliki bi predložila to vprašanje, dokler je še upanje in možnost, da se to vprašanje reši sporazumno med prizadetimi državami.

Odgovor: Naša vlada se še ni odločila, v kakšni obliki bi predložila to vprašanje, dokler je še upanje in možnost, da se to vprašanje reši sporazumno med prizadetimi državami.

Odgovor: Naša vlada se še ni odločila, v kakšni obliki bi predložila to vprašanje, dokler je še upanje in možnost, da se to vprašanje reši sporazumno med prizadetimi državami.

Poziv bivših borcev iz P.oseka borcem 8. britanske in 1. ameriške brigade

Trst, 19. okt. (Tanjug). Bivši borci proti fašizmu iz vasi Prosek v coni A so pozvali sinoči borce 8. britanske in 1. ameriške armade, naj se jim priključijo v borbi proti italijanskemu imperializmu in dvignejo svoj glas proti krivici, ki se godi ljudstvu tega področja.

"Sestanka bivših borcev iz Proseka," je rečeno v sporočilu britanske in ameriške armade in so se kot prostovoljci borili v Libiji. Navzoči so bili tudi tisti, ki so reševali angleške in ameriške letalce, da ne bi prišli v roke skupnemu sovražniku.

"Na tem sestanku," pravi dalje sporočilo, "so navzoči pozdravili besede tistih britanskega kapetana, ki se je v nekem angleškem časopisu odločno zavzel za koristi našega prebivalstva."

Ne potrebujemo jamstev, zahtevamo pa pravico

Je poudaril podpredsednik zveznega izvršnega sveta Aleksander Rankovič na zborovanju v Peči

Peč, 19. okt. Danes se je mudil podpredsednik zveznega izvršnega sveta Aleksander Rankovič v Peči, kjer se je zbrala velika množica ljudi. V svojem govoru je podpredsednik Rankovič poudaril, da zanimajo danes vse ljudi v Jugoslaviji volitve in vprašanje Trsta. Izrazil je prepričanje, da bodo državljani Jugoslavije tudi na teh volitvah dokazali svojo visoko zavest in pripravljenost, da z vsemi naporji pomagajo pri graditvi socialistične Jugoslavije, ki je jamstvo naše svobode in neodvisnosti.

Govorec o vprašanju Trsta je poudaril, da ni rešitve brez Jugoslavije. Naše ljudstvo ne bo nikdar dovolilo, da bi takšna država kot je Italija, ponovno zasedla tisto ozemlje, ki smo ga v tej vojni osvobodili in s katerega smo pregnali Italijane kot okupatorja. Oni tam z Zahoda nas skušajo tolažiti obljubljač nam nekakšno jamstvo. Toda pomislite kakšno: da nam jamstijo, da ne bodo dovolili Italiji postaviti vprašanje veste Istre, Dalmacije in re vem kaj se vse. Taka jamstva nam niso potrebna niti jih nismo od nikogar zahtevali. Najboljše jamstvo za zavarovanje našega ozemlja in za redotakljivost naše države so naši narodi. Je naša Jugoslovanska ljudska armada (viharno pritrjevanje). To, kar mi tokrat zahtevamo od Angloameričanov, je to, da pokažejo, da so za miroljubno rešitev vseh spornih vprašanj v svetu ter da umak-

zakonitega in nedemokratičnega dejanja. Bodite, tovariši in tovarišice, je končal podpredsednik Rankovič, tudi v bodoče tako odločni kot smo bili v minulih vojnih in kot smo bili leta 1948, ko so naši bivši zavezniki prav tako poskušali z menadnim napadom ogroziti svobodo in neodvisnost naših narodov. Lahko vam dam zagotovilo, da bo naša vlada in naš Centralni komite ZKJ na čelu s tovaršim Titom vedno sledil vašemu razpoloženju in da se bo vselej boril za koristi naših narodov in naše države.

Potrjena je kandidatura predsednika republike maršala Tita v Beogradu

Beograd, 19. okt. Zvezna volilna komisija je prejela davi uradno poročilo okrajne volilne komisije za volilni okraj mesto Beograd VII. o potrditvi kandidature predsednika republike tov. Tita za poslanca v Zveznem zboru zvezne ljudske skupščine.

Doslej je zvezna volilna komisija prejela pismena poročila ali telefonska obvestila o potrditvi 17 kandidatur za volilne ljudskih poslancev v zvezni ljudski skupščini. Poleg prejšnjih poročil je bila danes zvezna volilna komisija obveščena tudi o potrditvi kandidature Vladimira Stimiča za volilni okraj Beograd II., zatem glavnega urednika založniškega podjetja "Rad" v Beogradu Čedomira Djurdjeviča, za despotovaški-resavski okraj Da-

nila Kekiča, za žabaljski okraj in okraj II, Stojana Milenkoviča.

Zvezna volilna komisija je prav tako prejela poročila, da so potrjene tudi kandidature Stojana Radivojeviča za volilni okraj ravanski; nadalje Rista Mihajloviča za tamnavski okraj in Mileve-Lule Planojevič, člana glavnega odbora Socialistične zveze Srbije, za dragačevski okraj. Poleg teh je za oravski okraj potrjena kandidatura Radmira Boškoviča, v novokneževčkem okraju kandidatura novinarka Laska Rehaka, v kameniškem okraju kandidatura Imera Pulje in kandidatura Josipa Spiranca za volilni okraj Ivanjec.

OPOZORILO ZVEZNE VOLILNE KOMISIJE

Zvezna volilna komisija je objavila poročilo, v katerem ugotavlja, da okrajne volilne komisije ne dostavljajo takoj zvezni in republiškim komisijam pismena poročila o vsaki potrjeni kandidaturi, čeprav so to po zakonu dolžne. Prav tako se poudarja, da tudi sklepi, ki jih okrajne volilne komisije pošiljajo, niso vedno popolni. Okrajne komisije morajo v svojih poročilih o potrditvi kandidatur navesti vse podatke, ki jih predpisuje zakon.

Milijardo 820 milijonov din za nove kmetijske organizacije

Beograd, 18. okt. (Tanjug). Odbor za gospodarstvo zveznega izvršnega sveta je dodelil nova sredstva v znesku ene milijarde 820 milijonov dinarjev kot investicijske kredite za novoustanovljene kmetijske organizacije. Na osnovi tega je Narodna banka FLRJ predpisala te dni navodila za svoje podružnice, po katerih bodo državna kmetijska gospodarstva, nove zadruge, združene ekonomije in druge novoustanovljene kmetijske organizacije dobile od Narodne banke kredite za obratna sredstva in investicijske kredite pod enakimi pogoji, kakor prej ustanovljene kmetijske organizacije.

Po informacijah, dobljenih v Narodni banki, mnogo okrajnih ljudskih odborov doslej še ni izvedlo vseh priprav za ustanovitev kmetijskih organizacij na tistih zemljiščih, ki so bila odkupljena na osnovi zakona o kmetijskem zemljiškem skladu, zaradi česar te organizacije tudi pravno niso ustanovljene. Zaradi tega, ker bodo po navodilih Narodne banke prejele kredite samo tiste kmetijske organizacije, ki so pravno že ustanovljene, je nastalo pri novousta-

Britansko ministrstvo za zunanje zadeve o tržaškem vprašanju

Seja britanske vlade pred debato v parlamentu - Pripravljanje odgovorov na več vprašanj o Trstu

London, 19. oktobra (Tanjug). Na redni tiskovni konferenci je izjavil danes uradni zastopnik britanskega ministrstva za zunanje zadeve, da bodo zahodne sile nadaljevale razgovore o Trstu. Dejal je, da ne bo nobenega formalnega trojnega sest. pač pa se bodo posvetovanja nadaljevala po normalni diplomatski poti. Odgovarjajoč dalje na vprašanje o Trstu, za katere ga so zastopniki svetovnih časopisov najbolj zanimali, je uradni zastopnik Foreign Office dejal, da ni bil določen dan umika angloameriških čet iz cone A. Na vprašanje, zakaj ne, je odgovoril: "Ta dan ni bil natančno določen niti prej."

Zastopnik britanskega zunanjega ministrstva in hotel komentirati zadnje izjave Pella v rimskem senatu. O sklepih, ki so jih sprejeli trije ministri za zunanje zadeve glede Trsta, ni hotel dati nobenega pojasnila, ki ne bi bilo zajeto v besedilu uradnega sporočila.

Po izjavi uradnega zastopnika britanskega zunanjega ministrstva je treba pričakovati, da bo dala britanska vlada jutri v Spodnjem domu izjavo o tržaškem problemu.

Predsednik britanske vlade Winston Churchill je sklicaj za danes popoldne svoje svojega kabineta. Kakor pričakujejo, bo linde do na tej seji v glavnem govorniki o pripravah za zunanje politično deževato, ki se bo jutri začela v britanskem parlamentu. Clari vlade se bodo dotaknili tudi rezultatov konference treh ministrov za zunanje zadeve. Poučenji krogi sodijo, da bodo pripravili tudi odgovore na več vprašanj o Trstu.

Tržaško vprašanje se ne more reševati enostransko

Trst, 19. oktobra. V zvezi s komunikacijem o konferenci treh zahodnih veselih v Londonu je predsednik Osvobodilne fronte STO Stoka izjavil tržaškemu dopisniku Jugopressa, da je postalo sedaj še bolj jasno, da se tako važno vprašanje kot je tržaško vprašanje, ne more reševati z enostranskimi odločitvami. Po mojem mnenju, je naglasil tovarš Stoka, so težnje vsega demokratičnega javnega mnenja v svetu naperjene proti takim samovoljnim metodam, kakršne pomeni angloameriški sklep od 8. oktobra. To ravnanje je zadelo slovensko prebivalstvo cone A, ki se je iskreno borilo kot zaveznik proti fašističnim osvajalcem in ki smatra angloameriško odločitev na eni strani kot ragnado tistim, ki nadaljujejo fašistično imperialistično ekspanzijo, na drugi strani pa za nevarno politiko.

Na vprašanje, kakšna rešitev bi bila za Trst najbolj pravilna, je Stoka odgovoril, da se načela, na katerih mora sloneti rešitev tega problema, niso spreminila, da je namreč tako daries kot večeraj treba pri rešitvi tržaškega vprašanja upoštevati specifično vlogo, ki jo ima Trst zlasti v odnosu do svojega zaledja. Poleg tega je treba upoštevati tudi dejstvo, da večina prebivalstva nasprotuje zopetni priključitvi k Italiji.

Na vprašanje, kaj sodi o predlogu Jugoslavije za sklicanje konference štirih, je Stoka odgovoril: Smatram, da je pravilno, da se tržaško vprašanje reši na mirnem načinu in zato pozdravljam jugoslovanski predlog za neposredna pogajanja.

Pred podpisom sporazuma o sekretariatu Balkanskega pakta

Beograd, 19. okt. (Tanjug). Veleposlanika Grčije in Turčije v Beogradu g. Agah Aksel in g. Spiros Kapetanides sta obiskala danes državni sekretariat za zunanje zadeve v zvezi z bližnjim podpisom sporazuma o ustanovitvi stalnega sekretariata Balkanskega pakta.

Potrjene kandidature v Sloveniji

Za zvezno ljudsko skupščino je potrjenih 9 za republiški zbor 8 kandidatur

Ljubljana, 19. okt. Iz republiške volilne komisije smo zvedeli, da so doslej vlozene in potrjene sledeče kandidature za poslance v zvezni zbor: v 192. volilni enoti za Celje je potrjena kandidatura Franca Leskosa-Luke, v 194. volilni enoti okraj Ljubljana-okolica kandidatura tov. Andreja Petelinca, v 195. po tov. Toma Brejca. V novomeškem okraju je za 200. volilno enoto potrjena kandidatura Jožeta Levstika, za okraj Tolmin pa v 204. volilni enoti kandidatura Jake Avšiča.

Podpredsednik Rankovič je obiskal več zgodovinskih spomenikov na Kosmetu

PRISTINA, 19. okt. Po večrajšnji proslavi desetletnice ustanovitve kosovskih brigad je podpredsednik zveznega izvršnega sveta Aleksander Rankovič včeraj in danes obiskal več važnih kulturnih in zgodovinskih spomenikov v tem kraju. V spremstvu podpredsednika izvršnega sveta Srbije Jovana Veselinova in drugih si je ogledal Muratovo okostnico na Kosovem polju in samostan Gračanica. Davi si je ogledal Rugovsko pečino in staro šiptarsko vas Streoce.

Na Trgu narodnih herojev v Peči, kamor je prispel dopoldne, se je zbralo okrog 15.000 ljudi. Na njihovo željo je imel podpredsednik Rankovič krajišnji govor.

Prva tovarna papirja v Bosni

Prijedor, 19. okt. (Tanjug). — Izdelan je investicijski načrt in odobrene investicije za prejskovalna dela za zgraditev prve tovarne papirja v Bosni in Hercegovini, ki jo nameravajo postaviti poleg tovarne celuloze v Prijedoru. V novi tovarni bodo proizvajali srednje fize, fize in ovojni papir.

Kriza kolonialnega sistema

tudi v Britanski Gvajani

Gvajansko ljudstvo hoče svojo politično zmago spremeniti v socialno, ministrstvo za kolonije pa vidi v tem pripravljane državne udare

Začela se je v Indiji, nadaljuje se v Malaji, videli so jo Srednji in Bližnji vzhod in Egipt, potem se je nenadoma pojavila v srcu črne Afrike. Iz Kenije se je sedaj naenkrat preselila daleč na zahod, na kontinent, ki je postal znan belemu človeku točno pred 459 leti, prišla je v Britansko Gvajano in imenuje se kriza britanskega kolonialnega sistema.

Tri Gvajane, od katerih je najsevernejša britanska, so edine dežele na južno-ameriškem kontinentu, ki so jih razburkani valovi krvavih in junaskih bojev za neodvisnost latinsko-ameriških narodov v začetku prejšnjega stoletja, bojev, ki jim je bila osnovna ideja prepričanje, da kolonializmu ni več prostora v Ameriki, pustili v rokah evropskih kolonialnih sil. Velika Britanija je kljub katastrofam, ki jih je kolonializem doživel po francoski revoluciji, obdržala svoje preostale kolonije v Ameriki in si prilastila še nove, čeprav jih drugim ni privoščila. Ob Karibskem morju, odkoder prihaja topli zalivski tok, ki prinaša blagino tudi Veliki Britaniji, je veriga britanskih kolonij, ki se od Bahamskih otokov preko Antil in Hondurasa razprostirajo do vrha Južne Amerike. Gvajana ni najvažnejša od teh kolonij, vendar je štirikrat večja kot vse ostale skupaj in precej različna posebno v demografskem pogledu.

Britanska Gvajana ni veliko manjša od Jugoslavije po površini, ima pa samo pol milijona prebivalcev. Večina prebivalcev živi ob obali, ki je zelo podobna holandski. Holanci so prvi ustanovili kolonijo in se potrudili, da bi bila še bolj podobna njihovi lastni deželi. Angliji so kolonijo osvojili 1796 in formalno je postala britanska šele 1814. Prebivalci so prišli s treh kontinentov in prvotni lastniki dežele, ameriški Indijanci, so se jim morali umakniti daleč v notranost neprehodnih pragozdov. Tako si je Evropejec ustvarjal »zgodovinske zasluge«, koloniziral je kontinent zase, dovajal črne sužnje iz Afrike, da bi mu delali na plantazah. Ko je humanost zmagala nad barbarizmom trgovine z ljudmi, še ni zmagala nad barbarizmom pohlepa za dobičkom in beli človek je začel dovajati Indijce. Tudi Kitajci so bili početni delovna sila, pa je tudi te pripeljal. Tako je danes Britanska Gvajana dežela, kjer živi šest ras, kar je vsekakor najinteresantnejši ljudski konglomerat na svetu.

Polovica prebivalstva so Indijci, okoli četrtina Črnci, nekaj več ameriških Indijancev, samo 3% Evropejci, ostali pa so že pomešani. Kljub razlikam pa danes že lahko vidimo, da je že nastal narod Gvajancev.

Britanska Gvajana je pretežno kmetijska dežela. Stara industrija sladkorja je tudi danes na prvem mestu. Sladkorna trska je privabila prve koloniste in jih še danes vzdržuje. Gotovo zaradi tega, ker je riž indijska in kitajska hrana, je dežela na prvem mestu v proizvodnji riža v Južni Ameriki. Ostali kmetijski pridelki so manj važni; goji se kokosova palma, kava, kakao in tropesko sadje. Tudi živinorejstvo se je precej razvilo. V kmetijstvu vladajo tipično fevdalne razmere; veliki posestniki, ki so vsi Evropejci, dajejo zemljo v najem revnim najemnim delavcem, ki pa delajo tudi na ogromnih plantazah. Ogromne dobičke je ustvarilo tudi zlato in diamanti, gvajanski boksit pa je hrana kanadski industriji aluminija.

Ziviljenjske razmere med plantažnimi delavci so zelo težke; delavec je bil do nedavnega popolnoma brez moči pred svojim gospodarjem, nepismen in neorganiziran mu je bil prepusten na milost in nemilost. Industrijski razvoj in rudarstvo so ustvarili razred industrijskih delavcev in pojavili so se sindikati. Pred štirimi leti je nastala Ljudska napredna stranka (People's Progressive Party), ki so jo osnovali sinovi plantažnih delavcev, ki so imeli priliko iz-

čeno glasov; med Indijci skoraj ni imela opozicije, dobila je 18 poslanskih mest od 24 možnih. Če pomislimo, v kakih razmerah so bile te prve volitve, če imamo v vidu politično nezrelost in to, da dežela nima nobenih političnih tradicij, moramo priznati, da je to velik uspeh. Program progresivne stranke in njena zmagá pa je bilo kolonialni oblasti dovolji, da stranko proglasi za komunistično in obtoži vlado, ki jo je stranka v okviru ustavnih možnosti ustvarila, da pripravlja »komunistično diktaturo« v deželi. Take obtožbe so na ameriškem kontinentu precej običajne, tudi guatemalska vlada ni ušla podobnim epitetom, kajti držnila se je najaviti eksplozivno plantazo ene velike sile. Stvar je postala še napetjša, ko so ministri Ljudske progresivne stranke hoteli postati pravi ministri in ko je gvajansko ljudstvo hotelo svojo politično zmago spremeniti v socialno.

Začele so se velike stavke delavcev sladkorne industrije, kar je praktično paraliziralo ekonomijo dežele. Proizvajalci sladkorja niso hoteli priznati nobenih delavskih zahtev, niti njihovega sindikata (Sindikata industrijskih delavcev Gvajane). Pod pretvezo, da delavcem predstavlja neki drugi sindikat, ki pa sploh nima članstva, so zaprli rafinerije in delavci so ostali brez kruha. Stvar je postala resna in »izvoljeni ministri« so hoteli delavce zaščititi s tem, da so poskušali izglasovati zakon, ki bi od delodajalcev zahteval, da morajo priznati sindikat, ki ima v svojih vrstah večino delavcev. Guverner je s svojim vetom preprečil parlamentarni postopek in nastala je kriza. Progresivna stranka je odgovorila s kampanjo, da se demokracizira ustava, omeji moč guvernerja in ministrom da možnost faktilnega delovanja. Ministrstvo za kolonije je proglasilo to že kot »komunistično intrigo« in svetu povedalo, da ministri nameravajo izvesti državni udar. Kaka ironija!

Kako naj bi se državni udar izvedel brez vojske, brez policije in brez vsake oblasti ob času, ko so že prihajale britanske vojne ladje in vojna pojačanje iz Jamajke. Ko se Progresivna stranka ni dala ustrašiti in je začela oponirati ideji o zahodno-indijski federaciji, je britansko ministrstvo izdalo nov proglas ter ukinilo ustavo Britanske Gvajane. Ista demokracija, ki je Črnce centralne Afrike prisilila, da so postali prebivalci novo rojene Centralno-afriškega dominiona, je sedaj zopet na pohodu...

O sestanku zastopnikov štirih sil še ni odločitve

London, 19. oktobra (Tanjug). Zamisel britanskega ministrstva predsednika Churchilla o sestanku šefov vlad štirih velikih sil ni niti malo napredovala na konferenci ministrov za zunanje zadeve treh vlad v Londonu. Zvedelo se je, da se je proti tej zamisli izjavil ameriški zastopnik Dulles, francoski minister Bidault pa se ni izjavil. Kakor zatrjujejo v Londonu, pa to še ne pomeni, da bi Churchill predlog propadel, ker je Dulles navedel kot glavno oviro dejstvo, da bi bilo predsednik

Eisenhowerju nemogoče pridružiti se sestanku najvišjih, dokler četverna konferenca ministrov za zunanje zadeve ne bi pripravila tal za take razgovore. O tem vprašanju so govorili tudi včeraj na sestanku med Churchillom in ministroma za zunanje zadeve Francije in ZDA.

Diplomatski opazovalci sodijo, da je malo upanja, da bi Churchillov načrt uspel, ker v notih zahodnih sil Sovjetski zvezi sploh ni omenjeno poročilo za varnost, ki naj bi ga Zahod po-

nudil Moskvi. Zvedelo pa se je, da je Churchill omenil možnost, da bi kar sam svoj račun odpotoval v Moskvo. Kakor pravi v Londonu, bi v tem primeru storil to v imenu zahodne emocijnosti in s podporo organizacije Atlantskega pakta.

Tržaški časopisi o londonskem sporočilu

Trst, 19. okt. (Tanjug). »Primorski dnevnik« komentira sporočilo o rezultatih razgovora ministrov za zunanje zadeve treh zahodnih sil v Londonu ter zlasti stavek, ki se nanaša na tržaško vprašanje. »Primorski dnevnik« imenuje ta del londonskega sporočila »brezizrazna« in pripominja, da Jugoslavija ne bi mogla odobriti nikakih skupnih naporov treh sil za trajno rešitev spora za Trsta, če bi imeli za izhodno točko nezakoniti sklep o izročitvi cone A Italiji.

Dve izjavi

V zadnjih dneh, to je v času, ko so se v Londonu sestali trije zunanji ministri, katerih važna naloga je bila proučiti tudi tržaški zaplet, se je svetovna javnost mogla znova seznaniti z dvema stališči. S stališči države, ki sta neposredno prizadevni pri reševanju tržaškega vprašanja, Jugoslavije in Italije.

Jugoslovanski stališče do položaja, ki je nastal ob anglo-ameriškem sklepu 8. oktobra, je v posebnem intervjuju sodelavcu londonskega »Observerja« ponovno obrazložil predsednik republike, v italijanskem senatu pa je prav tako o Trstu govoril malo pozneje tudi predsednik italijanske vlade g. Pella.

Vredno je — pa čeprav le v nekaj besedah — primerjati izjavi obeh vodilnih predstavnikov, vredno je ob njih znova primerjati stališči prve in druge države.

Nervozna, negotova izjava predsednika Pella je — na kratko — vsebovala samo to: Italija ne bo mogla nadaljevati dosedanje politike, če bodo »zavezniki popustili«, vlada bo podala ostavko, če bodo zahodne velesile spremenile svoj sklep od 8. oktobra, enake posledice pa bi imela tudi zahteva zaveznikov, naj se Italija odpove coni B. Skratka, v starem, preizkušenem, doslej, žal, uspešnem slogu, je italijanski predsednik vlade znova na vse pretege in z vsem podarčkom izsiljeval. Res je večji del svetovne javnosti prav ob tržaški krizi osodil italijansko izsiljevanje (celo nekateri nam nenačeloviti listi so po 8. oktobru morali svetovati Italiji naj bo zmernejša, naj brzda svoje zahteve po jugoslovanski coni). Vendar, prav zaradi tega, ker ga je svetovna javnost osodila, ker nima ničesar na kar bi se naslonil, je Pella znova posegel po izsiljevanju, da bi rešil tisto, kar mu je poprejšnje izsiljevanje že prineslo oz. obetal.

Pravzaprav je odvečno, morda tudi neumestno primerjati megalomansko izsiljevanje italijanskega predsednika vlade z izjavami, ki jih je dal predsednik Tito diplomatskemu sodelavcu »Observerju«. Vendar je treba zabeležiti: kolikor je bilo v izjavah prvega neravne, negotovosti, pomanjkanja vsega, s čimer bi bil svet sporazumen, in kar bi moglo opravičevati italijanske zahteve, toliko in še več je bilo v odgovorih drugega razsodnosti, umirjenosti, zavesti, da je pravica na naši strani in želje po sporazumni rešitvi. Iz izjave prvega je govoril večni, brutalni rimski ekspanzionizem, težnja po osvajanju tujih zemelj, iz odgovorov drugega pa so dihalo treznost, preudarnost, neomajna pravica našega naroda, z njo vred pa tudi odločnost braniti svoje.

Iz zadnjih izjav obeh vodilnih državnikov pa je pravzaprav vidno stališče obeh držav ves čas, odkar se je pojavil takomenovani tržaški problem. Vprašanje je, kateremu od obeh stališč se trije v Londonu tokrat nakloniti več poslušalci? Ali je zopet pretehtalo izsiljevanje, ali pa sta vsaj toplotno prevladali razsodnost in želja po sporazumni rešitvi, ki biokrepila že tako omajani mir? Skope besede londonskega komentirkeja so se odgovorilo na to vprašanje oprezno izognile.

Kdo bo župan zahodnega Berlina?

Po smrti zahodnoberlinskega župana prof. Ernsta Reuterja se bo v političnem in javnem življenju zahodnega Berlina marsikaj spremenilo. Socialist prof. Ernst Reuter je znal ustvariti koalicijo treh strank, ki so pod njegovim vodstvom posvečale vse svoje sile, da bi zahodni Berlin izpolnil svoje velike naloge na braniku svoje bode v prvih vrstah boja proti

nasilju, ki grozi iz sovjetske cone vsej Nemčiji in tudi svobodno doljubnemu zahodnemu svetu. Ves čas njegovega 5-letnega županovanja ni bilo med koalicijsko Socialno demokratično stranko, Krščansko demokratično unijo in Svobodno demokratično stranko v tako imenovanem zahodnoberlinskem parlamentu nobenih sporov.

Takoj po nepričakovani smrti župana Reuterja pa se je vide, da koalicija, ki je nastala pod vplivom iskrenega in odločnega borca za svobodo, ni trajna. Začel se je boj za Reuterjevo nasledstvo, in sta obe meščanski stranki razglasili brez posvetovalnja s socialisti, nima člena zahodnoberlinskega parlamenta za svojega kandidata dr. Walterja Schreiberja, ki je bil prvi zahodnoberlinski župan in ki je član Krščanske demokratične unije. Takoj nato so seveda tudi socialisti imenovali svojega kandidata. To je dr. Otto Suhr, ki je predsednik zahodnoberlinskega parlamenta. Sele po razglavitvi kandidatov obeh skupin je imel zahodnoberlinski parlament skupno sejo, na kateri so sklenili, da bodo izvolili novega zahodnoberlinskega župana na posebni seji parlamenta 22. t. m.

Po ustavi zahodnoberlinskega parlamenta volijo župana z navadno večino, kar pa bo težko, ker imajo socialni demokrati v mestnem parlamentu 61, krščanski demokrati 34, demokratska stranka pa 32 poslancev. S kandidaturami dr. Schreiberja niso zadovoljni vsi člani parlamentarne frakcije demokratske stranke in morda tudi ne vsi člani krščanske unije, zaradi česar ni upanja, da bi pri prvih volitvah dobil večino eden od obeh doslej predlaganih kandidatov.

Volitve novega zahodnoberlinskega župana so na tak način začele razpadati dosedanje mestne parlamentarne koalicije, ta razpad pa se bo povečal in poglobil še potem, ko bo mestni parlament volil svoj senat, ki ima po ustavi funkcije mestnega občinskega odbora. Po usta-

Umik francoskih zasledbenih čet iz Tirolske

Dunaj, 19. oktobra (Tanjug). Francoska informativna služba na Dunaju je izdala sporočilo glede na izjavo avstrijskega ministra za zunanje zadeve Hermerja, ki je na konferenci socialističnih članov sindikatov v Innsbrucku dejal, da je bil dosežen sporazum o popolnem umiku francoskih okupacijskih čet iz Tirolske in Vorarlberga. V francoski coni naj bi ostal samo en orožniški oddelek. Francoske čete, ki naj bi ostale, pa se niso dolocene. V francoskih krogih na Dunaju menijo, da je pregodaj govoriti o umiku francoskih čet iz Avstrije in da to vprašanje v francoski vladi še vedno proučujejo.

Horice odpustili nad 130 poštnih uslužbencev, ker se niso držali tega navodila.

Po volji je nastalo za ljudi v coni B novo življenje. Odpravljeno so bili koloni, zemlja je bila brezplačno razdeljena tistim, ki jo obdelujejo. Razvijane so bile vse nasilne prodaje nepremičnin pod fašizmom itd. Za razvoj gospodarskih panog, ki jih je Italija sistematično zapostavljala, je bilo investiranih od 1948 do 1952 nad 6 milijard dinarjev. Te investicije so omogočile naraščanje industrijske proizvodnje. Solarna v Piranu je n. pr. zvišala proizvodnjo za nad 23.000 ton letno, razvila se je industrija prede-

„Navodilo za etnično bonifikacijo Istre“

Koper, 19. okt. Te dni so v Kopru našli izvod navodil o »Etnični bonifikaciji istrskih krajev«, ki ga je takoj po prvi svetovni vojni izdalo italijansko ministrstvo za notranje zadeve. Navodilo kaže v novi luči italijanske potujovalne metode v teh krajih.

Razlastitev hrvaških in slovenskih kmetov, je rečeno poleg drugega v tem navodilu, smora biti gotova v desetih letih, njihova zemlja pa izročena bivšim bojevnikom in fašistom. Odpuščenje hrvaških in slovenskih uslužbencev v coni B in ostalih krajih Istre, njihov izgon v južno Italijo, razpust domačih gospodarskih in političnih ustanov ter drugo so samo nekateri izmed ukrepov, ki naj bi omogočili izvedbo raznarodovalne politike Italije v teh krajih.

Podatki o gospodarstvu Trsta kažejo na hude posledice, ki bi nastale, če bi bilo mesto priključeno Italiji. Izkušnje iz let po prvi svetovni vojni dokazujejo, da je italijansko gospodarstvo zavrla razvoj tržaškega gospodarstva v vseh njegovih panogah. Tržaški pristaniški promet je na primer 1913. leta znašal 3,4 milijone ton, med dvema vojnama pa je padel na 2,2 milijona ton. Tržaški pristaniški promet ni padel zato, ker bi bila zmanjšana čezmorska trgovina dežel tržaškega zaledja. Nasprotno, zunanja trgovina Jugoslavije in Avstrije se je v tem času znatno zvišala. Na padec prometa tržaškega pristanišča so vplivala druga dejstva, ki govorijo proti trditvam italijanskih gospodarstvenikov, da je razcvet Trsta možen le v okviru italijanskega gospodarstva.

Naj navedemo samo, kaj se je zgodilo s tržaško trgovsko mornarico od leta 1913 do danes. Leta 1913 — to je bilo leto največjega gospodarskega napredka Trsta, je imela tržaška trgovska mornarica 750.000 ton trgovskih ladij, leta 1940 je imela je še 550.000 ton, in to predvsem zaradi tega, ker so tržaške ladje registrirale v tistih italijanskih pristaniščih, ki so jih namerno favorizirali na škodo Trsta. Konec preteklega leta je imel Trst samo še 120.000 ton trgovskih ladijev, kar predstavlja eno šestino tega, kar je imel leta 1913. Vse to je posledica italijanske politike do tržaških paroplovnih družb. Italijanska vlada je že leta 1929 dala subvencije svojim paroplovnim družbam. Medtem ko je dobila družba »Zitra« iz Genove 567 lire na eno potniško miljo, »San Marco« iz Benetk 72,5 »Florin« iz Rima 83,1, je tržaški »Lloyd«

Italijanski imperializem in tržaško gospodarstvo

dobil samo 17,5 lire na potniško miljo. Poleg tega je rimska vlada v tem času zgradila v bližini Benetk pristanišče Marghera samo zato, da bi zmanjšala transport čez tržaško pristanišče in ga preusmerila v italijanska pristanišča.

V času italijanske uprave nad Trstom med obema vojnama tudi ni bila povečana tržaška industrija. Tržaške ladjedelnice, kakor tudi strojna tovarna, so imele povprečno manjšo proizvodnjo kakor leta 1913. Vse ladjedelnice so v zadnjih letih delale samo z 80 odstotno kapaciteto, za kar je mogoče navesti dva vzroka. Prvič, tržaške ladjedelnice so delale z visokimi italijanskimi proizvodnimi stroški, ki so za tretjino višji od stroškov v dru-

gih zahodno-evropskih ladjedelnicah (od angleških so višji za 30 do 40%). In drugič, lastniki tržaške mornarice je bila italijanska država in so bila naročila v prvi vrsti odvisna od italijanske vlade. Ne glede na velike kredite iz Marshallove pomoči italijanska vlada ni mogla zapolniti niti svojih ladjedelnic, zlasti pa še potem, ko so bili zmanjšani krediti po prenehanju Marshallove pomoči. Hkrati z zmanjšanjem sredstev za gradnjo ladij je padla tudi proizvodnja v pomolnih industrijskih panogah, za opremo ladij. V ilustracijo lahko še navedemo, da je bilo leta 1929 v Trstu registriranih 16.350 pomorščakov, v septembru preteklega leta pa jih je bilo samo še 5690, od katerih je bilo 1397 brezposelnih.

Danes je na primer ves promet v tržaškem pristanišču

pod kontrolo italijanske carine. In ne samo to! Vse blago, ki prihaja v tržaško pristanišče, mora biti samo tranzitno ter mora biti naznačena dežela, kateri je namenjeno. Na ta način Italija dejansko postavlja pod svojo kontrolo velik del zunanje trgovine zalednih držav, medtem ko istočasno omogoča tujim gospodarskim krogom olajšave, če blago odpremljajo skozi druga italijanska pristanišča (Benetke, Genova). Carinski sistem, ki ga v tržaškem pristanišču dosledno izvajajo, duši tržaško trgovino, čeprav je bil Trst leta 1913 poleg tega, da je bil predvsem tranzitno pristanišče, hkrati tudi najmočnejše blagovno tržišče v vzhodnem delu Sredozemlja. Že leta 1938 je na primer tržaški promet s kavo, ki je bila eden od glavnih predmetov njegove trgovine, padel na enajstino prometa iz leta 1913. Podobno je bilo tudi z drugim blagom.

Tako je Italija izvajala svojo politiko »gospodarskega razcveta Trsta«. Italija ni stremela h gospodarskemu razvoju tržaškega pristanišča, mesta in njegovega neposrednega zaledja. Njen glavni cilj je bil, da prepreči razvoj Trsta v korist svojih pristanišč. To kažejo tudi proračunske postavke, določene za prvih šest mesecev tega leta. Od skupnih proračunskih izdatkov v znesku 20.788.276.000 je na koristne investicije v gospodarstvu Trsta prišlo samo 1.854.000.000 lir, medtem ko je bilo 18 milijard 934 milijonov 276 tisoč lir določenih za finansiranje italijanske politike (vzdrževanje ogromne italijanske birokracije, politične in gospodarske policije itd.), katere glavni cilj je razbijanje tržaškega gospodarstva. To samo dokazuje, da je Trst le žrtev italijanske ekspanzionistične gospodarske politike.



Ze 1. 1949 so v Trstu protestirali proti italijanski gospodarski politiki, ki hromi vsi tržaško industrijo

Zmaga socialistov pri občinskih volitvah v Avstriji

Dunaj, 19. oktobra (Tanjug). V Salzburgu in Beljaku so bile včeraj občinske volitve. V Salzburgu so dobili socialisti 15 mandatov in obdržali dosedanj položaj, ljudska stranka je dobila 14 mandatov, neodvisni pa imajo sedaj 10 mandatov, to je 3 manj kot prej.

V Beljaku so dobili socialisti 17 mandatov, ljudska stranka 9 in neodvisni 2 mandata. Volilne izide v teh dveh mestih ocenjuje v krogih ljudske stranke in social. kot izraz dvostranskega sistema v mestih. Nazadovanje neodvisnih ocenjujejo kot značilno, saj je ta skupina opirala svojo dejavnost predvsem na lokalna vprašanja, ki so bila pri volitvah odločilna.

Kitajska privolila na sestanek v Pan Mun Jomu

Tokio, 19. oktobra (UP). Kakor sporoča radijska postaja Pe-king, je Kitajska privolila na predlog Združenega poveljstva, da bi bil 26. tega meseca v Pan Mun Jomu sestanek vojskujočih se strank. Na tem sestanku bodo sklenili dan, kraj in sestavo politične konference s Koreji.

ZADNJE VEŠTI

KOMENTARJI O KONFERENCI TREH ZUNANJIH MINISTROV

Britanski tisk zahteva, naj angloameriške čete ostanejo v Trstu in coni A

London, 19. okt. (r). Vsi današnji britanski listi objavljajo daljše komentarje o konferenci treh zunanjih ministrov, ki se je v nedeljo končala v Londonu, in v zvezi z objavljenimi komunikacijami, ugibajo, kaj bodo sedaj ukrenile v vprašanju Trsta. Vsi komentari pa se strinjajo v tem, da so se znašle zahodne veštile v hudi zagati. Soglasno ugotavljajo, da v sedanjem položaju ne more biti govora o umiku angloameriških čet, kakor tudi, da je nujno treba sklicati konferenco, kakor je to predlagal maršal Tito.

Trst 19. okt. (r) Diplomatski dopisnik BBC poroča, da si vlade treh zahodnih veštil se nadalje prizadevajo dati rešitev tržaškega vprašanja. Trije zunanji ministri so se na londonski konferenci sporazumeli v nekaterih točkah ter so bile jugoslovanski in italijanski vladi še v soboto sporočene nekatere nove ideje za rešitev tržaškega problema. Diplomatski sodrujnik BBC pravi dalje, da se angloameriški očitno ne name, ravlo odredi svojem skispu o umiku svojih čet iz Trsta in cone A. Toda upoštevajoč napetost, do kateri je prišlo med Jugoslavijo in Italijo, imajo za zaželeno, da pride do sklicanja konferenc, na kateri bi sodelovali tudi Italija in Jugoslavija. Poleg vrste obsežnih vprašanj bi morala ta konferenca razpravljati tudi o ugodnostih, ki naj bi se priznale Jugoslaviji in drugim zainteresiranim državam v tržaški luk.

»Times« sodi, da so angloameriški brez potrebe dali ZSSR priložnost, da se pritožuje nad samovoljno kršitvijo italijanske mirovne pogodbe, ter to izkoristi za svojo propagando. List meni, da bi bilo skrajno nepravilno, če bi prepustili cono »A« Italiji, preden bi prišlo do konference. Tudi če bi upravo Trsta in cone »A« prepustili Italiji, ne da bi se umaknile angloameriške čete, bi to dalo Jugoslaviji povod za odpor. Italija in Jugoslavija sta bili nekod že pripravljene pristati na razdelitev tega ozemlja in ni razloga, zakaj se ne bi mogli tudi sedaj o tem sporazumeti. »News Chronicle« meni, da bodo morale angloameriške čete ostati v coni »A«, ter da je jugoslovansko stališče napravilo mnogo boljše vtis kot pa stališče italijanske vlade.

hodne sile svoj sklep vendarle izvedle, pa bi se znašle v skrajno neugodnem položaju glede Jugoslavije. Napačno je misliti, da bi se Jugoslavija v obrambi svojega stališča ne poslužila vseh sredstev. Jasno pa je, da angloameriške čete sedaj ne morejo zapustiti Trsta. Dokler se ne najde kompromisna rešitev, je status quo edino možen izhod.

Na seji britanske vlade so razpravljali o tržaškem vprašanju

London, 19. okt. (AFP). Danes popoldne je bila pod predsedstvom ministrskega predsednika Churchillja seja britanske vlade, na kateri so razpravljali o poročilu zunanjega ministra Edena o konferenci treh zunanjih ministrov, o deklaraciji ministra za kolonije, ki bo jutri prebrana v Spodnjem domu v zvezi z dogodki v Gvajani ter o Belji knjigi, ki bo jutri objavljena o tem problemu. Ministri so razpravljali tudi o problemu Trsta ter o poročilu, ki ga bo o tem problemu jutri minister Eden podal v Spodnjem domu.

Zasedanje Varnostnega sveta

Za prvo sejo je bil na dnevnem redu spor med Israelom in Jordanijo — za drugo sejo pa je napovedana razprava o tržaškem problemu

New York, 19. okt. (AFP). Nocoj se je sestala na zahtevo treh zahodnih veštil Varnostni svet, da razpravlja o naraščajoči napetosti med Israelom in arabskimi sosedji, zlasti pa o zadnjih spopadih na izraelsko-jordanjski meji. Varnostni svet je po daljši debati sklenil pozvati šefa štaba komisije za premirje generala Van Benna, naj pride v Varnostni svet in poda poročilo o položaju. Zahodne veštile so zahtevale sklicanje Varnostnega sveta, ker sodijo, da je nujno potrebno, da prouči položaj in prepreči nevarnost, ki grozi v tem delu sveta.

Vojaška pomoč Iraka Jordaniji

Bagdad, 19. okt. (Reuter). Irak je danes ponudil vojaško in finančno pomoč Jordaniji. To je bilo nocoj uradno razglašeno po izredni seji vlade Iraka, na kateri so razpravljali o jordanjskem apelu, ki je bil poslan vsem v Arabski ligi članicam in državam zaradi situacije na jordanjsko-izraelski meji, ki je nastala zaradi izraelskega napada na jordanjsko območje vas Kirbat. Politični odbor Arabske lige bo o jordanjskem apelu razpravljal v sredo na svoji seji v Amanu. Predstavnik Libije je izjavil, da bodo na tej seji sprejeli tudi praktične ukrepe, da se obmejni izgradnji ne bi več ponavljala.

Predsednik zahodnonemških železníc v Beogradu

Beograd, 19. okt. Danes popoldne je prispel iz Aten v Beograd državni sekretar in predsednik zahodnonemških državnih železníc g. Frohne, ki se je udeležil mednarodne železniške konference v Grčiji in je pred svojim potovanjem v Grčijo obiskal najvažnejša železniška središča v naši državi.

Prihod bolgarskega veleposlanika

Beograd, 19. okt. (Tanjug). Nocoj je prispel v vlakom v Beograd novi izredni in pooblašteni veleposlanik Bolgarije v Jugoslaviji g. Ljuben Angelov. Na železniški postaji ga je sprejel načelnik protokola v državnem sekretariatu za zunanje zadeve pooblašteni minister dr. Sloven Smoljaka.

Nova zahodnonemška vlada

BONN, 11. okt. (Tanjug). Zahodnonemški kancler dr. Adenauer je izročil danes predsedniku republike Heussu listo nove zahodnonemške vlade, ki se bo jutri predstavila Bundestagu. Nova vlada ima 19 ministrov, od teh 4 brez listnice. Adenauer je razširil svojo vlado, da bi zadovoljil koalicijske stranke, ki so zahtevale vsaka zase določeno število resorov. Hotel pa je tudi krščansko-demokratski in socialni uniji zagotoviti večino v parlamentu.

Sestanek za pripravljanje korejske konference

London, 19. okt. (AFP). Zastopnik britanskega zunanjega ministrstva je izjavil, da so v Londonu z zadovoljstvom sprejeli sklep kitajske in severnokorejske vlade, da se udeležita 26. oktobra sestanka v Pan Mun Jomu. V Londonu opozarjajo na zmerni ton kitajske note in izražajo upanje, da se bodo na pripravljani konferenci v Pan Mun Jomu zedinili glede kraja in dneva politične konference.

Sejati britanske vlade so razpravljali o tržaškem vprašanju

London, 19. okt. (AFP). Danes popoldne je bila pod predsedstvom ministrskega predsednika Churchillja seja britanske vlade, na kateri so razpravljali o poročilu zunanjega ministra Edena o konferenci treh zunanjih ministrov, o deklaraciji ministra za kolonije, ki bo jutri prebrana v Spodnjem domu v zvezi z dogodki v Gvajani ter o Belji knjigi, ki bo jutri objavljena o tem problemu. Ministri so razpravljali tudi o problemu Trsta ter o poročilu, ki ga bo o tem problemu jutri minister Eden podal v Spodnjem domu.

Sestanev za pripravljanje korejske konference

London, 19. okt. (AFP). Zastopnik britanskega zunanjega ministrstva je izjavil, da so v Londonu z zadovoljstvom sprejeli sklep kitajske in severnokorejske vlade, da se udeležita 26. oktobra sestanka v Pan Mun Jomu. V Londonu opozarjajo na zmerni ton kitajske note in izražajo upanje, da se bodo na pripravljani konferenci v Pan Mun Jomu zedinili glede kraja in dneva politične konference.

Bilanca treh kol iz Varaždina

V soboto se je ob enem s turnirjem v Kragujevcu začel tudi tretji ekipni sahorovski prvenstvo II. zvezne lige v Varaždinu. Tamkaj igrajo naslednje ekipe: Zagreb, Triglav, Valjevo, Titograd, Branik in Romanija.

Več razumevanja za osnovno telesno vzgojo

(Nekaj ugotovitev s plezuma TVD Partizana, Ljubljane in okolice)

Pred pol leta, leto, spomladis so se mestna društva Partizana skupno z vsemi iz okrajna Ljubljana-okolica združila v okrajno zvezo društev za telesno vzgojo in imela v nedeljo na Taboru v Ljubljani svoj prvi pregled dela v novi organizacijski obliki. (Kratko poročilo o tem plezumu smo objavili že v ponedeljski številki: Op. ur.)

Pravem predmetu in mirne točke vključevanje obratne in kmetijske področja, kjer skoraj povsod prevladuje namenečni in le delno delavci, v mestnih društvih pa pretežno dijaštvo. Številna društva kakor na primer na Vrhniki, v Jaršah in drugo so iniciativno začela propagirati telesno vzgojo dela z zanimivimi nastopi po vaseh in manjših krajih, kjer sploh ni sledov o telesni vzgoji, so se pa v mnogih primerih zaloteno ozela, ker posejki na pr. na Rezovcih in v Kozjatih niso dobila niti nastopnega prostora. Nekaterim društvom je uspelo pridobiti lokalna podjetja za materialno pomoč, vendar so zato druga društva, ki teh možnosti nimajo, izrazila željo, naj bi se taka pomoč v okviru okrajne rajši združila v osrednji fond, iz katerega bi se pomagalo tudi njim, ki so daleč od vsake možnosti za tako pomoč.



SLIKA IZ BEOGRADA

VZGOJNA VOZNA MOTORISTOV

V nedeljo dopoldne je AMD Zvezna izredel zanimivo in osajno koristo ocenjeno voznico, ki je bila v avtomobilu o Višnji gori, končni cilj pritrileto v udeležence, ki je bil novo otovorjeni dom na Polze-

Še nekateri nedeljski dogodki

Razen popolnega sporeda v hrvaški slovenske lige je bila v nedeljo na sporedu medsebojno vnaprej prelojena prenosna tekma II. zvezne lige V. kola med Mačco in Pelečem. Velež je v tej tekmi doživel prvi poraz z 0:2 (0:2). Sabanci so na svojem igrišču v prvem polčasu zaigrali odlično in so si že v prvih 45 minutah zagotovili zmago, ki so jo kljub močnejšemu odporu Mostarcev po odmoru odbrali do konca.

SAH

Pređ zaključko m turnirjev v Kragujevcu in Varaždinu

Kragujevac, 19. okt. V prekidnih partijah iz I. kola je Zvezništvo (Mar-bor) v dveh partijah proti Studentu iz Skopja rešil samo pol točke. Bebič je remiziral z Ivanovskim. Crepanšek pa je izgubil proti Zaharijevu. Tako je zmagal Student z rezultatom 4:3:3. V partijah iz III. kola je Student z Vinčevim osvojil iz dveh partij eno točko. Dvojbo se je končal neodločeno 4:4. Igralca Spartak sta oba prekinjela partij proti Slaviji remizirala, vendar so Beograščani odločili dvojbo v svojo korist 4:3:3.

Še eni remi glorigiča

V XXVII. kolu turnirja kandidov za svetovno zahorsko prvenstvo v Zürichu se je samo ena parija končala s popolnim uspehom za enega nasprotnika, in sicer je reši Stahlberg zmagal nad Averbahom. Remi se nehala srečanja: Smislov - Gligorič, Keres - Bronstein, Boleslavski - Petrosjan, Ewne - Najdorf, Geller - Tajmanov in Kotov - Najdorf sta bili prekinjeni. Resevsky je imel prost dan.

V nekaj vrstah

Tel Aviv, 19. okt. (r) Predsednik izraelske vlade je imel nocoj po radu govor o položaju na izraelsko-jordanjski meji. Poudaril je, da izrael ne bo nikdar dopustil, da bi bili njegovi državljani stalno ogroženi. Zato bo vlada oborožila vse obmejne prebivalce. Zadnji incident na jordanjski meji je zakrivila jordanjska vlada.

„SLAVOLOK“ ERICH MARIA REMARQUE

Pokimala je in oprezno sedla k njemu. »Kozarec cinzana s sodo.«
»Kaj počneš, Lucienne?«
»Zelo dobro se mi godi.«
»Še hodite z Bobom?«
»Še, seveda. A on je zdaj drugačen, boljše.«
»Dobro.«
Kdo ve kaj ni bilo vpraševati. Mala šivankarica je postala majhna cipica. V ta namen jo je torej zakrpal. Bob je poskrbel za ostanek. Da bi dobila otroka, je ni bilo treba biti več strah. En razlog več. Bila je še v začetku; trohica otročnosti ji je dajala še mik za stare razuzdane — košček porcelana, ki še ni bil oguljen zaradi prevelike rabe. Bila je oprezna kakor tička, oči pa so ji že romale naokrog. Nič vprav razveseljivega ni bilo to. Tudi nič, kar bi vzbujało veliko pomilovanja, Košček življenja pač, ki drči nizdol. »Si zadovoljna?« je vprašal.
Pokimala je. Videl je, da je res zadovoljna. Zdelo se ji je vse čisto v redu. Nič, kar bi človek dramtiziral. »Ste sami?« je vprašala.
»Da, Lucienne.«
»Tak večer?«
»Da.«
Plaho se je ozrla vanj in se nasmehnila. »Cas imam,« je rekla.

Kaj pa je s teboj? je pomislil Ravic. Sem tako sestradan videti, da mi že vsaka cipa ponuja kos plačane ljubezni? »Pre-daleč bi se bilo peljati k tebi, Lucienne. Toliko ne utegnem.«

»Ni treba, da bi se peljala k meni. Bob ne sme nič vedeti o tem.«
Ravic jo je pogledal. »Ne vé Bob nikdar nič o tem?«
»Pač. O drugih ve. Saj pazi.« Nasmehnla se je. »Tako mlad je še. Misli, da mu drugače ne bom dala denarja. Od vas ne zahtevam denarja.«
»Mar Bob zaradi tega ne sme vedeti?«
»Ne zaradi tega. A ljubosumen bi postal. In tedaj postane divji.«
»Ali pri vseh postane ljubosumen?«
Začudeno ga je pogledala. »Jasno, da ne. Drugo je samo zaslužek.«
»Samó tedaj torej, kadar ne stane denarja?«
Lucienne se je pomisljala. »Ne zaradi tega. Samó, če misli, da je še kaj drugega pri tem.« Spet je oklevala. »Da kaj čutilim.«
Ni pogledala kvišku. Ravic jo je prijel za roko, ki je izgubljeno ležala na mizi. »Lucienne,« je rekel. »Lepo je, da si se spomnila. In da bi hotela iti z menoj. Dražestna si in vzeli bi te s seboj. Toda jaz ne morem z nikomer spat, ki sem ga kdaj ope-riral. Razumeto?«
Dvignila je dolge, temne trepalnice in naglo pokimala. »Da.«
Vstala je. »Potem pojdem zdaj.«
»Adieu, Lucienne. Vse dobro. Pazi, da ne zbolíš.«
»Da.«
Ravic je nekaj napisal na list. »Kupi si tole. Če si nimam ti je najboljšé. In ne dajaj vsega denarja Bobu.«

Nasmehnla se je in zmajala z glavo. Vedela je in tudi on je vedel, da mu bo vseeno dajala. Ravic je gledal za njo, dokler ni izginila v množici. Nato je pomignil natakarju.

Zenska z modrim klobukom je prišla mimo. Opazovala je prizor. Pahljala se je s svojim zganjenim časnikom in kazala usta polna tujih zob. »Ali si impotenten ali pa okužen, srček,« je rekla prijazno mimogrede. »Veliko sreče in srčna hvala.«
Ravic je stopal skozi toplo noč. Nad strehami so švigali bliski. Zrak je bil tih. Zagledal je, da ima Louvre razsvetljen vhod. Vrata so bila odprta. Vstopil je.
Bila je ena izmed nočnih razstav. Del dvoran je bil razsvetljen. Sel je skozi egiptovski razstav, ki je bila kakor ogromen, razsvetljen grob. Okameneli so čepeli ali stali krakji izpred tri tisoč let in iz granitnih oči negibno strmeli na skupine mimo pohajajočih študentov, žensk s predlarskimi klobuki in starejših, dolgočasenih možkih. Dišalo je po prahu, mrtvem zraku in nesmrtnosti.
V grškem oddelku je pred milonsko Venero šepetala četica deklet, ki ji niso bile v ničemer podobne. Ravic se je ustavil. Po granitu in zelenem sienitu Egiptanov je marmor učinkoval dekadentno in mehko. Rahlo zalita Venera je imela nekaj zadovoljni hišni gospodinji v kopeli podobnega na sebi: lepa in brez misli. Apolon, ubijalec kuščarjev, je bil homoseksualec, ki bi moral več telovaditi. Toda stala sta v dvoranah, to ju je ubijalo. Egiptanov to ni ubijalo; narejeni so bili za grobove in svetišča. Grki pa so potrebovali sonce; zrak in svetlobo, skozi katere je sijala zlata atenska svetloba.